

■ Evropská obrana

Martin Ehl
martin.ehl@hn.cz

Kdy a jak může NATO vrátit úder Rusku za jeho provokace?

Makety útočných dronů v Polsku a Rumunsku a zatím neznámé malé drony nad letišti v Kodani a Oslu. Tři ruské stíhačky dvanáct minut v estonském vzdušném prostoru. Kyberútoky na letiště, sem tam nějaký velký požár. I když je těžké v některých případech určit, zda je původce těchto akcí opravdu z Ruska, není pochyb o tom, že Evropa a Severoatlantická aliance mají co dělat s testováním své odolnosti a ochoty se bránit.

Hlavně polští politici v minulých dnech zopakovali, že příště musí ruský letoun, dron či raketa počítat se sestřelením. Tohle varování potvrdil i generální tajemník aliance Mark Rutte a nakonec i americký prezident Donald Trump, jehož vůli podpořit ostatní spojence Rusové potřebují oslabit ze všeho nejvíc.

Jenže přímé sestřelení pilotovaného stroje už by byla eskalace, které se všichni západní politici bojí. Rusko by tím totiž dostalo kýženou záminku k vyhlášení konfliktu s aliancí, což je věc, na kterou Vladimir Putin připravuje celou ruskou společnost bez ohledu na to, zda si to nyní jeho armáda může vojensky dovolit.

Ale aliance není bezzubá. Ona jako celek nebo její členské státy či případné koalice ochotných mají různé možnosti, jak Rusko potrestat a dát mu najevo, že překročilo určité hranice. Problém spočívá v tom, že k takové odpovědi je potřeba jedna zásadní věc, která drtivě většině evropských politických lídrů chybí: politická vůle takové rozhodnutí přijmout a nést za něj odpovědnost. V tomto ohledu udělala ruská rozkladná informační válka dobrou práci a tuto vůli oslabil prostřednictvím posilování různých příběhů a narativů, které se pak odrážejí v domácí kritice. Vždyť když nad Polsko zamířil onen roj dronů, začalo ve stejných chvílích do polských sociálních sítí mířit ruskými internetovými farmami pět různých verzí lživých vysvětlení. Výsledkem mimo jiné bylo, že 40 procent Poláků uvěřilo, že šlo o ukrajinskou provokaci.

Co tedy mohou spojenci udělat kromě sestřelení letadla či dronu? Několik možností nastínil kupříkladu ve své analýze Marek Świerczyński z polského think-tanku Polityka Insight. Spojenci mohou podle něj provést kybernetický

útok na citlivé ruské systémy a sítě včetně satelitní navigace Glonass nebo části energetiky. Řada zemí, jako jsou USA, Velká Británie, Francie i Polsko, takové ofenzivní kybernetické možnosti má.

Aliance by také mohla zorganizovat a svolat rychlé „agresivní“ námořní či letecké cvičení u hranic s Ruskem, které by ukázalo schopnosti rychle a masivně udeřit na ruské vojenské cíle – kupříkladu v Kaliningradské oblasti.

Symetrickou odpovědí na ruské sabotážní operace by bylo něco podobného provést v Rusku, nejlépe ve spolupráci s Ukrajinou, která má dokonalý přehled o ruských slabostech, jak o tom svědčí její přesné útoky na ruskou ropnou infrastrukturu.

Ukrajina by se ostatně mohla stát nástrojem takové odvety i jiným způsobem, protože by stačilo dodat jí zbraně s dalekým doletem a povolit jejich použití na ruském území. Kyjev dávno volá po něčem takovém a možná by se nyní dalo využít nečekané proukrajinské nálady a prohlášení Donalda Trumpa něco takového provést.

Samotný přímý útok z území členského státu NATO na cíl v Rusku by si Kreml vyžil jako povolení k tomu udělat to samé v opačném gardu a byl by to opravdu jen krůček od války mezi aliancí a Ruskem. Na to nejsou nejen připravené alianční armády, ale ani politici. Ti jsou ovšem po nynějších prohlášeních o sestřelování v kleštích – protože bude-li Kreml v provokacích pokračovat, bude nějaká akce nutná. Jinak dosavadní šedou zónu „ne-míru“ a hybridní války bude Putin dál rozšiřovat a posouvat – až najednou aliance zjistí, že konflikt s Ruskem vlastně prohrála.

~
Aliance by také mohla zorganizovat a svolat rychlé „agresivní“ námořní či letecké cvičení u hranic s Ruskem.

■ Volby 2025

Petr Honzejek
petr.honzejek@hn.cz

Rozhodnutí Ústavního soudu o skrytých koalicích odporuje logice, ale přesto je správné

Tvůrci extrémně orientovaných politických splenců si oddechli, ve volbách budou potřebovat pro vstup do Poslanecké sněmovny jen pět procent hlasů. Rozhodl o tom Ústavní soud. A brněnské soudce je potřeba pochválit hned ve dvojím ohledu – za uměřenost a rychlost. I když jedna pochybnost zůstává.

Ústavní soud řešil stížnost strany Volt, která tvrdila, že SPD a Stačilo! jsou ve skutečnosti skryté koalice, a tedy by měly pro vstup do sněmovny potřebovat nikoli pět, ale osm, respektive jedenáct procent hlasů. A skutečně, jak se říká, „zvonku to tak vyzerá“. Za SPD kandidují lídři dalších stran (Trikolóra, Svobodní, Pro) a Stačilo! je fakticky koalice komunistů a sociálních demokratů. Materiálně vzato vlastně není co řešit. Když naležete do fernetu značnou dávku griotky, tak už to taky není fernet. Pokud někdo tvrdí opak, stačí ochutnat.

Jenže někdy jsou podstatnější záležitosti než pouhá empirie. V tomto případě je to právní jistota a předvídatelnost. Ústavní soud konstatoval, že volební kandidátky, na kterých se objevují členové jiných stran, se staly postupem času v Česku běžnými. A že byly i případy, kdy strany šly do voleb otevřeně společně (například TOP 09 s podporou Starostů v roce 2010), aniž by se za koalici označily. Takže není možné nyní někoho sankcionovat za to, co v minulosti jiným prošlo. Navíc, jak Ústavní soud konstatoval, volební zákon neříká, co to přesně koalice je. Takže, ač to do značné míry odporuje zdravému rozumu, to, zda se za koalici spolupracující subjekty označí, nebo ne, je fakticky na nich.

Druhá pochvala pro ústavní soudce se týká rychlosti rozhodnutí. Volby nemohou být zatíženy jakoukoli pochybností, a tak soudci všeho nechali a rozhodli na justiční poměry v rekordním čase.

Přesto je nutné vyslovit jednu pochybnost. Opravdu je v pořádku, když je v Česku možné před volbami slepit koalice a úspěšně se tvářit, že to koalice nejsou? Opravdu to máme nechat do budoucna být, jen proto, že se to tak nějak zaběhlo a protože volební zákon je v tomto smyslu děravý?

■ Sportovní byznys

Fotbalová Liga mistrů jako výkonný stroj na miliardy eur

Adam Austerer
autori@hn.cz

Nový ročník hlavní fáze nejslavnější klubové soutěže světa, fotbalové Ligy mistrů, odstartoval 16. září. Do ligové části se proboujvalo 36 týmů, jejichž fotbalové asociace jsou členy evropské fotbalové asociace UEFA. A vedle sportovní prestiže se hraje také o velké peníze. Vítěz Champions League získá desítky milionů eur a sama pořádající organizace očekává za tento ročník miliardové příjmy v eurech. Na Ligu mistrů a další podniky UEFA se tedy lze dívat jako na firmu, či dokonce opravdovou mašinu na peníze, na které mohou vydělávat i drobní investoři.

UEFA počítá pro sezonu 2025/2026 ve svém rozpočtu s příjmy ve výši 5,2 miliardy eur. Jen Liga mistrů jí přinese 3,9 miliardy eur, tedy celých 75 procent ze všech rozpočtovaných příjmů. Pro srovnání, v předchozích dvou sezonách Liga mistrů vygenerovala pro UEFA 3,2 miliardy eur v sezoně 2023/2024 a 3,8 miliardy eur v sezoně 2024/2025.

UEFA uvádí, že 81 procent svých příjmů získává z prodeje mediálních a vysílacích práv, dalších 16 procent se týká komerčních práv, zbývající část pokryje prodej vstupenek a další drobné položky. Co se s více než pětimiliardovým rozpočtem UEFA děje? Největší část (2,5 miliardy eur) je rozdělena mezi účastníky Ligy mistrů. Samotná Liga mistrů je tak pro UEFA nejziskovější podnik, když vygeneruje zisk zhruba 1,4 miliardy eur. UEFA si ale peníze nenechává. 583 milionů eur putuje na odměny účastníků Evropské ligy UEFA, dalších téměř 295 milionů eur získají účastníci Konferenční ligy, přes 70 milionů eur padne na Ligu mistrů žen a dámské fotbalové mistrovství Evropy. I tak ale UEFA za sezonu 2025/2026 očekává provozní hospodářský výsledek 371 milionů, které dále rozděluje zejména v podobě takzvaných solidárních plateb.

UEFA samozřejmě není akciová společnost, na jejímž profitu by mohli investoři participovat. Z jejich pohledu, pokud chtějí spojit své investice s úspěchem klubových soutěží UEFA, pak může být podstatné, které společnosti jsou partnery či sponzory zejména Ligy mistrů.

Sponzorský kontrakt mají s UEFA podepsané následující společnosti. Heineken (výrobce piva a dalších nápojů), Lay's, respektive PepsiCo (výrobce smažených brambůrek, potravin a nápojů), PlayStation, respektive Sony (výrobce videoher), FedEx (doručovací společnost), Just Eat Takeaway.com (aplikace pro objednávání jídla), Mastercard (finanční služby), Qatar Airways (letecká společnost), Bet365 (sázková společnost) a Crypto.com (platforma pro obchodování s kryptoměny).

Jak velké částky uvedené společnosti asociaci UEFA za možnost zviditelnit se během Ligy mistrů platí, není známo. Ovšem podle společnosti GlobalData UEFA v sezoně 2024/2025 takto jen za sponzorství Ligy mistrů inkasovala asi 665 milionů eur. Portál GoaltheBall.com uvádí, že Heineken bude UEFA až do roku 2027 platit 65 milionů eur za sezonu, Sony (PlayStation) 55 milionů a Mastercard 52 milionů eur za sezonu.

Právě značky a společnosti, které se na brand Ligy mistrů „nabalují“, tak činí ve snaze svěřt se na stále rostoucí popularitě soutěže. Řada z nich je veřejně obchodovaná na akciových

burzách a fakt, že se uvedené společnosti spojí s největší klubovou soutěží světa, jim může pomáhat v jejich core businessu.

Je ale třeba upozornit, že vliv sponzorství Ligy mistrů na ekonomickou kondici konkrétní společnosti se nedá spolehlivě změřit. Mnohem důležitější pro samotnou hodnotu uvedených společností je celkový ekonomický vývoj ve světě nebo jejich konkrétního trhu včetně jejich konkrétní hospodářské kondice.

Důležité je také odvětví, v němž uvedené společnosti podnikají. Obecně na hospodářské cykly bývá méně náchylný sektor výroby potravin (v tomto případě tedy Heineken, PepsiCo nebo Just Eat Takeaway.com). Elektrotechnický trh (Sony) může naopak podléhat inovačním vlnám, které mohou znamenat příchod nového konkurenta na trh. Doručovací a finanční služby (FedEx, Mastercard) jsou pak více ovlivněny celkovým makroekonomickým vývojem jak na národní, tak na globální úrovni. Tyto souvislosti je třeba mít při investičním rozhodování na paměti.

Autor je analytik společnosti Ozios